

Voormalig Joods werkdorp Nieuwesluis

DO Inrichtingsplan

HZA stedenbouw & landschap, 1 februari 2022

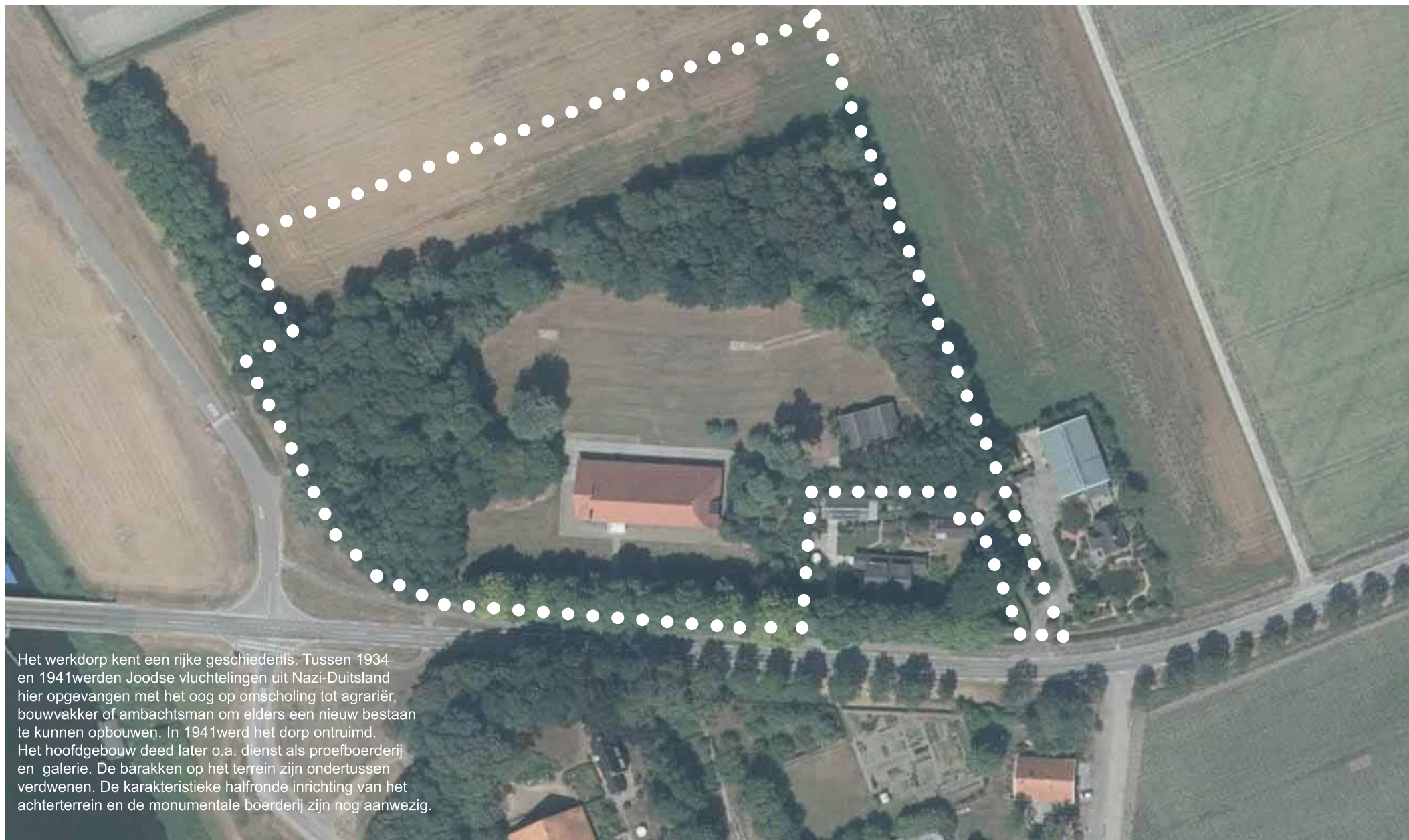
Het voormalig Joods werkdorp Nieuwesluis ligt aan de westelijke rand van de Wieringermeerpolder op enige kilometers ten oosten van de kern Wieringerwaard. Het werkdorp beschikte in het verleden over bijna 70 ha landbouwgrond, die door de regering in bruikleen was gegeven.

In de Wieringermeerpolder

Het werkdorp ligt op de overgang tussen het oude en het nieuwe land, de oorspronkelijke plek van een dorp (Sluis I).
Als een groene oase in het open agrarische cultuurlandschap.

De 'buurt' Nieuwesluis

Het werkdorp kent een rijke geschiedenis. Tussen 1934 en 1941 werden Joodse vluchtelingen uit Nazi-Duitsland hier opgevangen met het oog op omscholing tot agrariër, bouwvakker of ambachtsman om elders een nieuw bestaan te kunnen opbouwen. In 1941 werd het dorp ontruimd. Het hoofdgebouw deed later o.a. dienst als proefboerderij en galerie. De barakken op het terrein zijn ondertussen verdwenen. De karakteristieke halfronde inrichting van het achterterrein en de monumentale boerderij zijn nog aanwezig.

Locatie Werkdorp

Het monument staat leeg, in afwachting van een nieuwe functie.

Leegstaand monument

Rijksmonumentaal hoofdgebouw

Rijksmonumentaal terrein

Basis

Initiatief: arbeidsmigranten-huisvesting, museum en herinneringscentrum

TPAHG architecten heeft een plan uitgewerkt voor het, in lijn met de oorspronkelijke opzet van de planlocatie, herontwikkelen van het gemeenschapshuis als museum en herinneringscentrum in combinatie met de ontwikkeling van logiesaccomodatatie in de achterliggende tuin.

Het schetsplan omvat de realisatie van 6 logiesgebouwen en 1 gebouw met gemeenschappelijke voorzieningen op het achtergelegen terrein met logiesverblijven voor in totaal 160 arbeidsmigranten.

Het bestaande monumentale pand wordt gerestaureerd en ingericht als museum en herinneringscentrum.

Ook is er ruimte voor ontmoeting en het organiseren van (culturele) activiteiten.

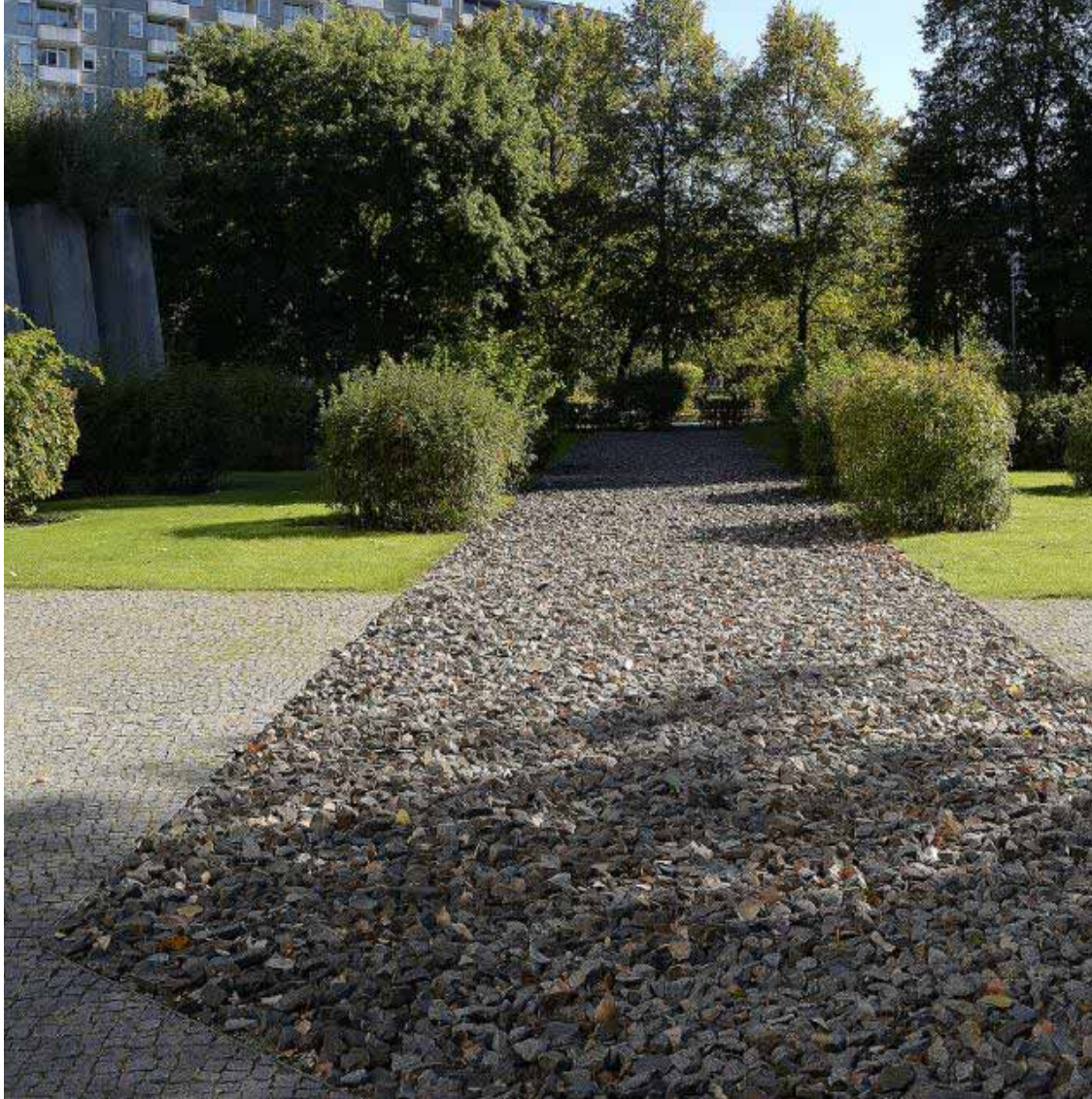
Het terrein wordt passend bij de functies ingericht en vormt een **nieuwe betekenisvolle plek** op deze locatie, voor bewoners en bezoekers. Inspiratie haalt de plek uit de ontginning en ontwikkeling van de polder, het Joodse erfgoed en de nalatenschap van de internationale galerie aanwezigheid van internationale gallery Art & Project. Bouwstenen voor een betekenisvolle plek vol herinnering, gastvrijheid, cultuur en activiteit.

Definitief ontwerp inrichtingsplan

A3 = 1:1.000

Beeldvorming: 1 + 1 = 3

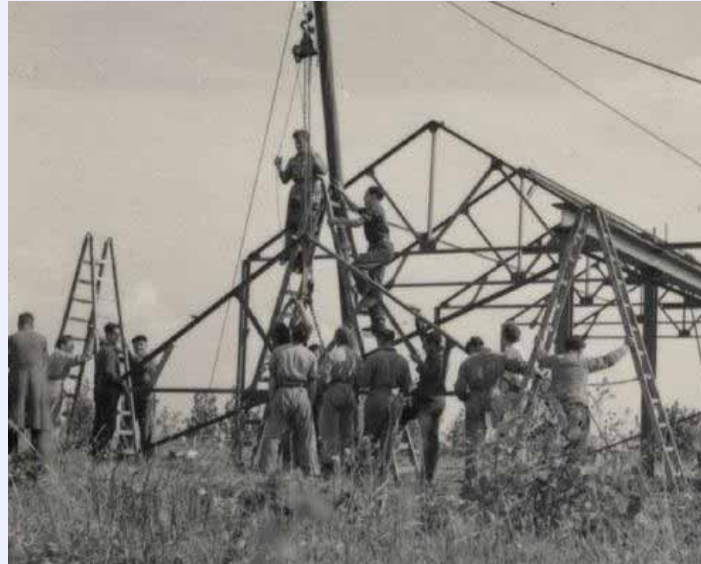

Herinneringscentrum en cultuurcentrum, recreatief knooppunt: beleving, herinnering en verrassing

Arbeidsmigranten-huisvesting: (beschutte) zitplekken, sport en spel

Pioniers in de polder inspiratie

Betekenisvolle plek: ontginning van de polder

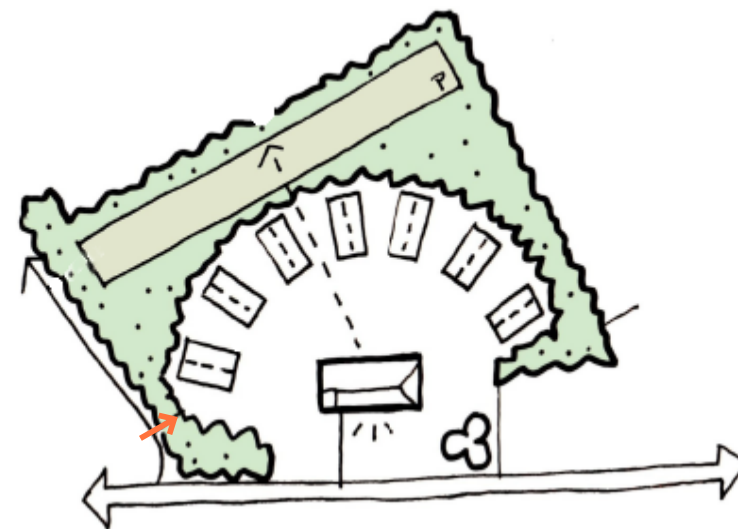
Betekenisvolle plek: ontginning van de polder

De ruimtelijke opbouw van het erf sluit aan bij de karakteristieke ontginningsstructuur van de Wieringermeerpolder. Het erf kent een karakteristieke (monumentaal) hoofdgebouw (de voormalige boerderij, en daarachter ondergeschikte bebouwing.

De bestaande structuur van het erf blijft in stand. De voorzijde van het erf (aan de Nieuwesluizerweg) is ingericht als 'voorzijde' met museumtuin. De achterzijde van het erf (achter het hoofdgebouw) is ingericht voor het werken en het leven. Gebruikers van het voormalige Joods werkdorp Nieuwesluis maken gebruik van de bestaande entree's op de Nieuwesluizerweg (bruggetje met voetpad) en de Waardweg (overig verkeer, via poort). Het karakteristieke erf in de Wieringermeer kent een stevige windsingel, voor beschutting en voor de menselijke maat in de polder. Aan de voorzijde is het erf transparant begrensd, met zicht op de boerderij, aan de achterkant is de windsingel stevig. De windsingel versterkt de visuele samenhang tussen erf en polder. Bebouwing wordt aan het zicht onttrokken en het erf gaat op in het landschap.

Impressie vanuit de lucht

Ruimtelijk concept

Pioniers in de polder inspiratie

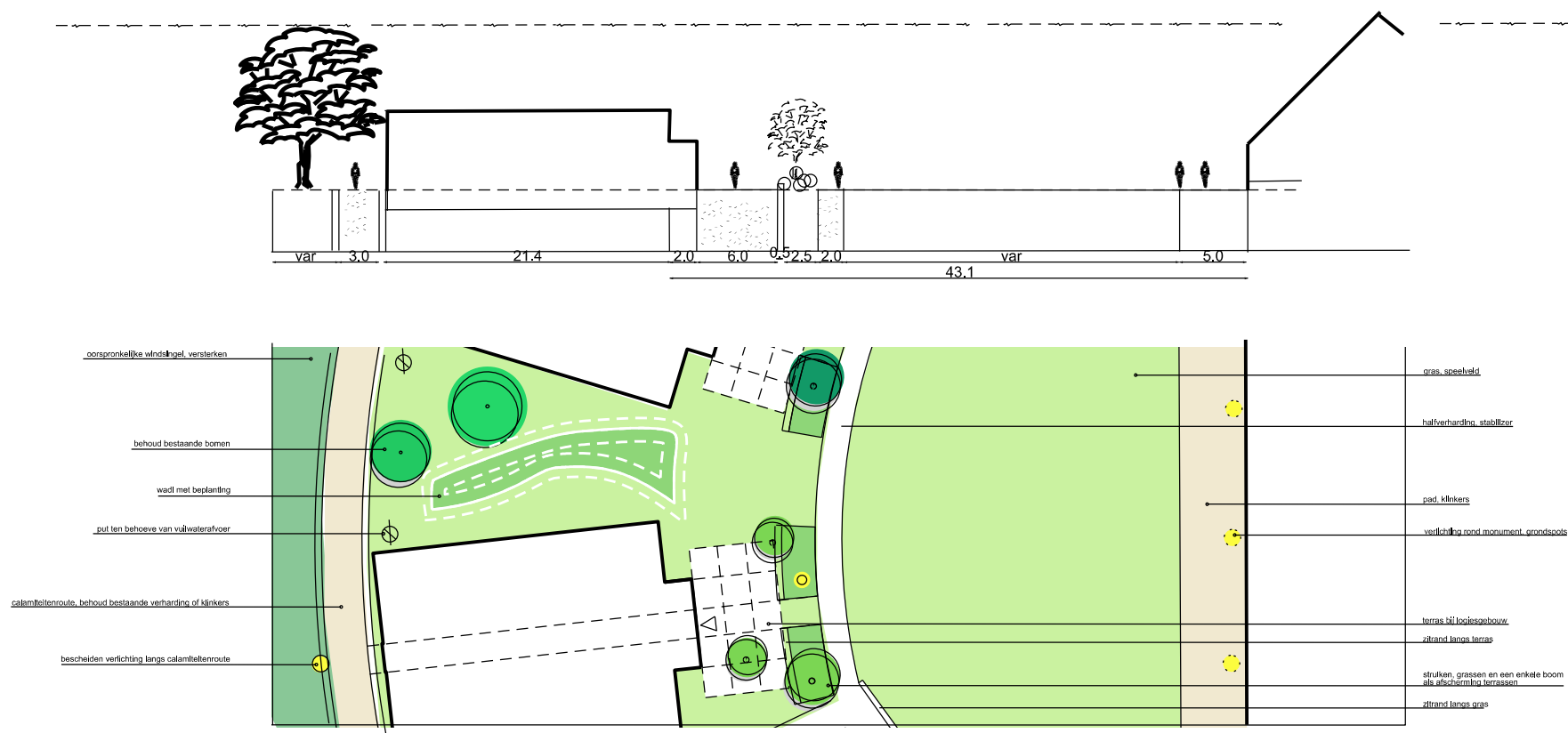

Betekenisvolle plek: verblijf en gastvrijheid

Betekenisvolle plek: verblijf en gastvrijheid

Op het achterterrein worden nieuwe logiesgebouwen geplaatst, in lijn met de oorspronkelijke opzet van het werkdorp.

Het terrein kent een groene inrichting, met grote bomen, priveruimtes bij de logiesgebouwen, sport- en spel, ruimte voor bezinning, moestuin en dieren.

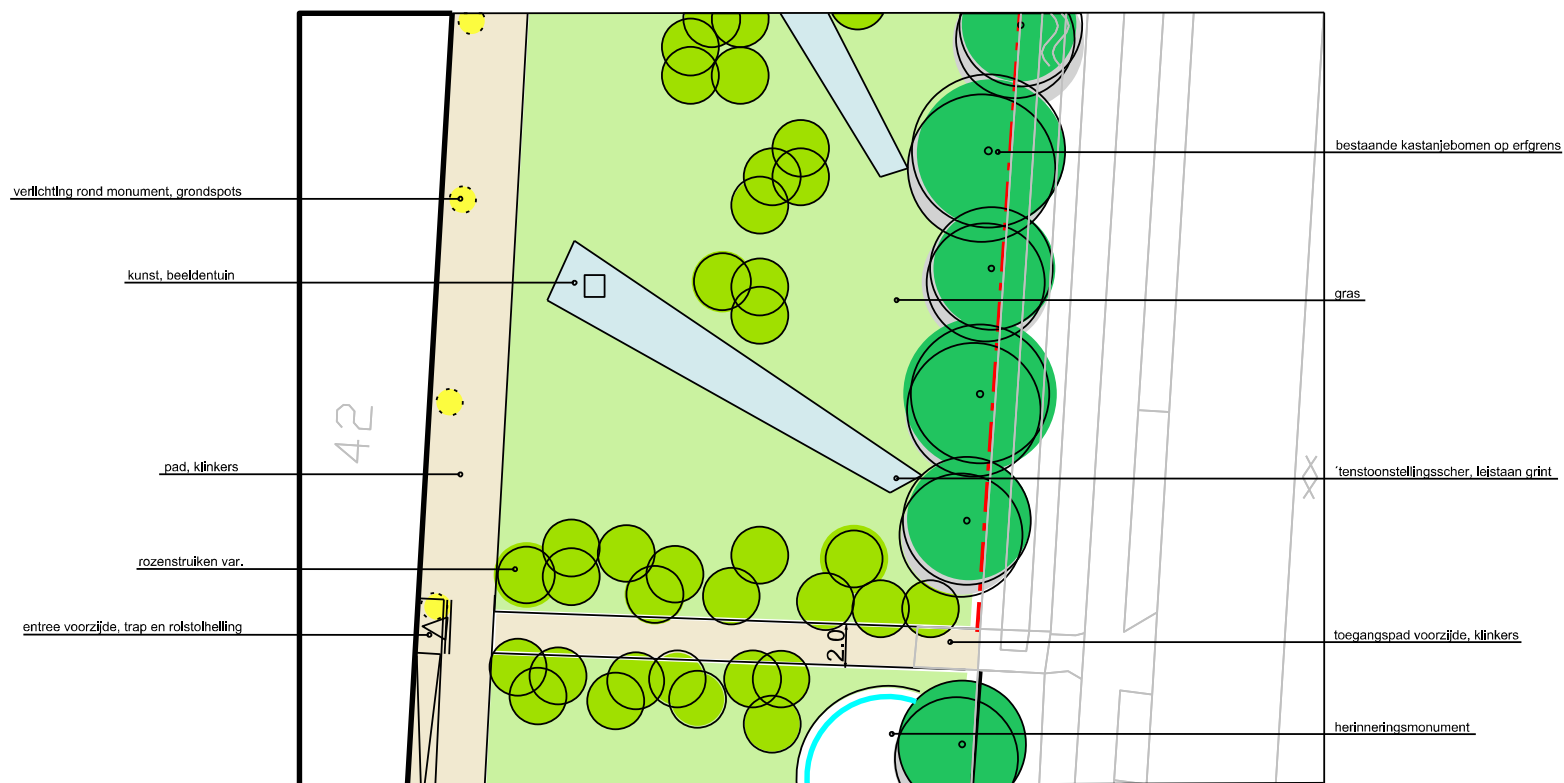
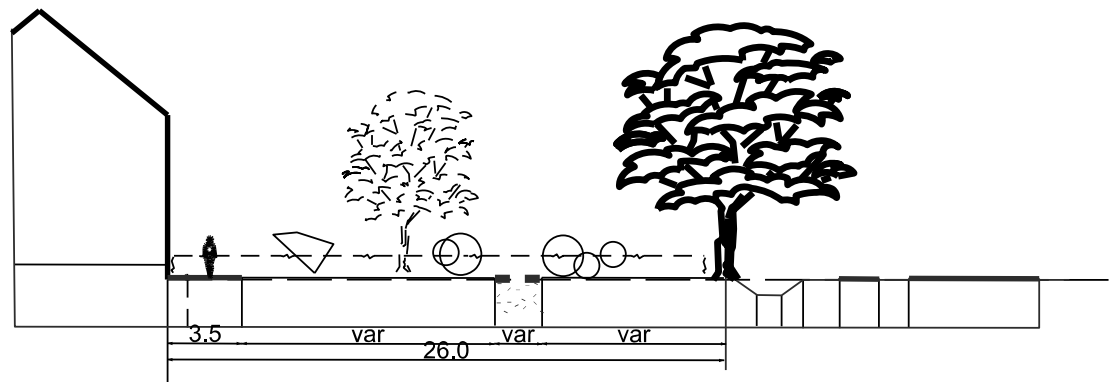
Herinnering Joods verleden inspiratie

Betekenisvolle plek: herinnering en cultuur

Betekenisvolle plek: herinnering en cultuur

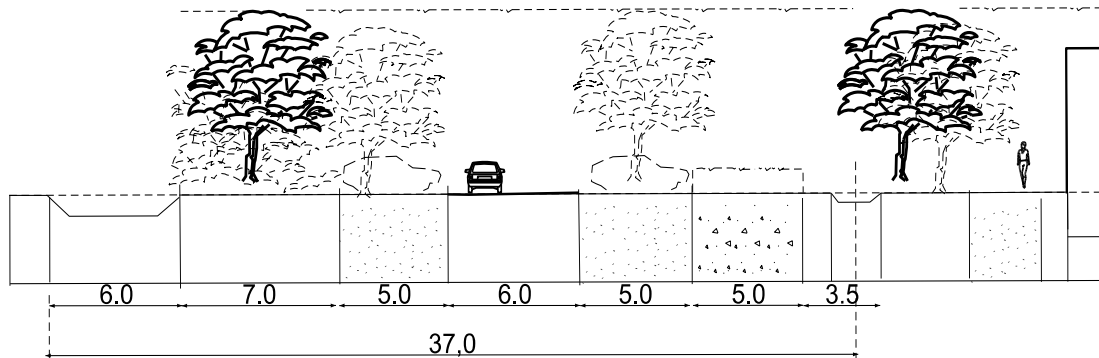
De voorzijde van het complex wordt ingericht als betekenisvolle plek vol herinnering en cultuur. Met herinneringsmonument, mooie rozenstruiken, kunst en paden.

Ontwikkeling en research inspiratie

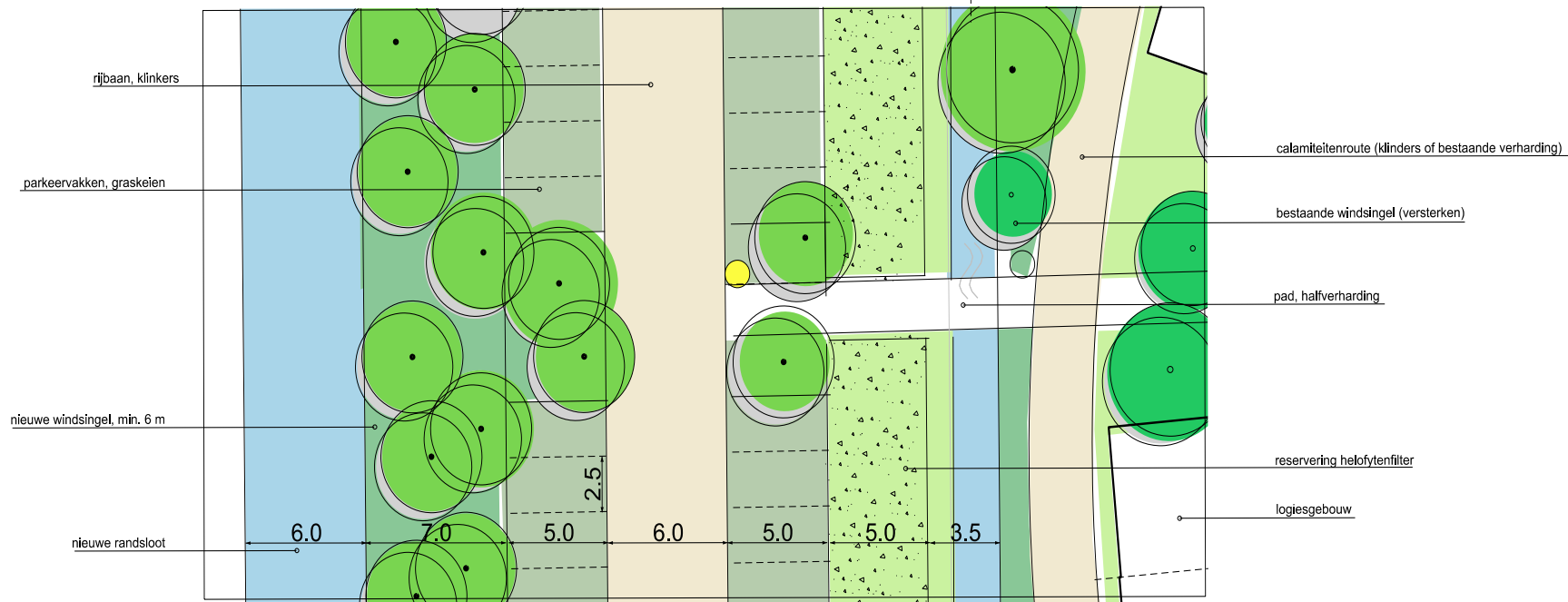

Betekenisvolle plek: worteling in de klei, Oostwaardhoeve

Betekenisvolle plek: groene oase in polder

Het erf zal aan de achterzijde ca 37 m dieper worden. Het huidige monumentale erf wordt daarmee vrij gehouden van parkeerplaatsen. Het nieuwe krijgt een stevige, nieuwe windsingel.

Hans Schuil Blast VII 2010

De kleurrijke schilderijen in Blast doen denken aan vreemde reclameborden, die krachtig uit elkaar lijken te knallen. Door spaarzaam gebruik van herkenbare vormen - stralen, ogen, cartooneske tekstballonnen en scherven - lijken de schilderijen bijna lawaai te maken.

licht, leeg en ruim

Betekenisvolle plek: herinnering en cultuur

Samenhang tussen gebouwen en terreininrichting

De ontginning van de polder, het Joodse verleden, de worteling van de locatie in het landschap en de bijzondere historie als internationale galerie smelten in het Voormalig Joods werkdorp Nieuwesluis samen tot een gebalanceerd inrichtingsplan met respect voor alle bewoners en bezoekers.

impressies: TPAHG architecten

Monumentaal hoofdgebouw met herinneringscentrum en museumtuin

Behoud aanwezige open ruimte (halve cirkel)

Logiesgebouwen in het groen

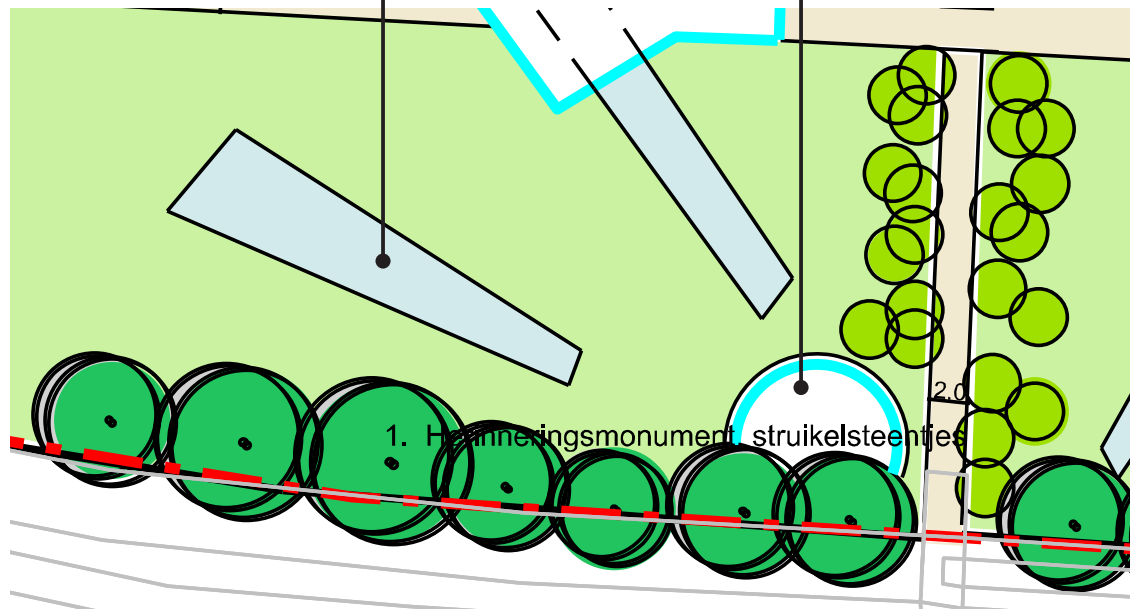

Nieuwe windsingel omlijst het perceel

Plekken

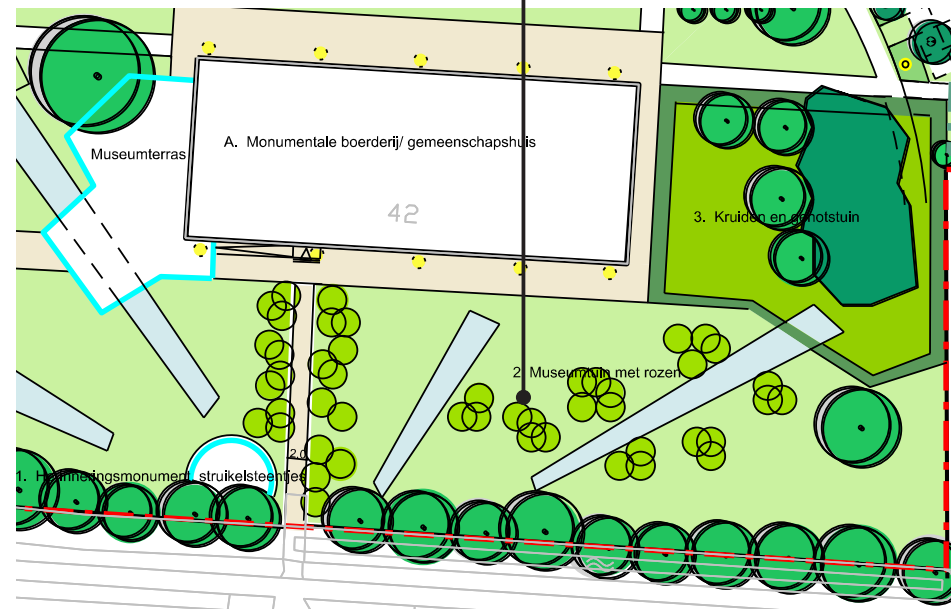
expositieruimte beelden:
cortenstalen rand met steentjes

halfronde cirkel met klinkers
rond monument

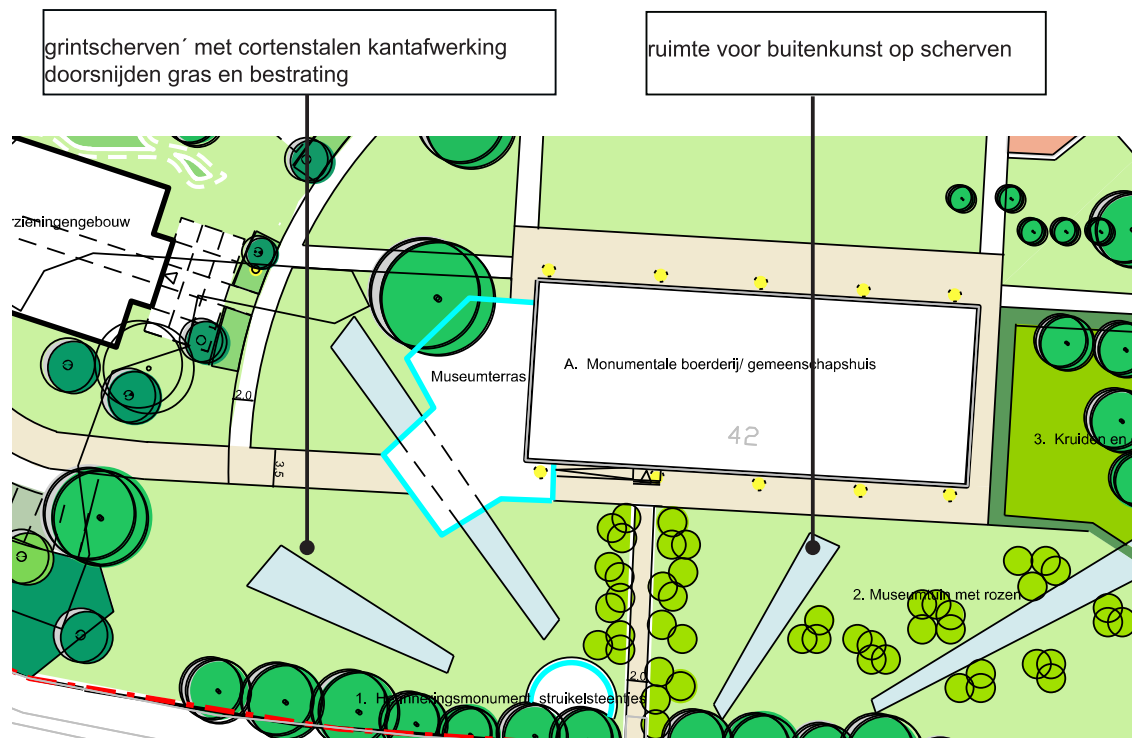

Bestaand herinneringsmonument met struikelsteentjes

rozenstruiken in gras

Sfeerimpressie museumtuin met rozen

Museumtuin

Aan de voorzijde van het complex wordt een museumtuin ingericht. In de tuin kun je tot rust komen, herinneren en dwalen. De tuin heeft een eenvoudige inrichting, met mooie rozenstruiken in het gras, en (tijdelijke en permanente) beelden. Het huidige monument wordt geïntegreerd in de tuin.

Sfeerimpressie expositieruimte buitenkunst

Sfeerimpressie beeldentuin

Sfeerimpressie Living art

Sfeerimpressie terras museum

moestuin en kruidentuin

dieren binnen afrastering

hekwerk/afrasterubg bure

Inspirerende groene woon- en leefomgeving

Bewoners en bezoekers ontmoeten elkaar in de tuin rond het gebouw. De plek is 'geaard'. De 'boerderij' kent een functionele kruiden- en genotstuint, die het waard is om te bezoeken. De tuin wordt omgeven door een beukenhaag.

Naast deze tuin is er ruimte voor een kleine dierenweide, met een frans schapenhek afgeschermd van de speelweide.

De representatieve museumtuin, de kruidentuin en de dierenweide maken het mogelijk over het terrein te 'struinen'. De grote bomen zorgen voor een groene beleving.

Sfeerimpressie dierenweide en kruiden- en genotstuint

Sfeerimpressies struingroen

wandelen over het terrein

Ruimte voor sport, spel en ontmoeting

Centraal op het terrein ligt een open grasveld, die voor een belangrijk deel de huidige open uitstraling behoudt. Het terrein is geschikt als speelveld voor bewoners, bijvoorbeeld om te voetballen, maar kan ook als manifestatieveld voor bezoekers worden gebruikt. Aan de rand van het veld ligt basketbalveldje met zitgelegenheid. Deze is op een informele wijze vormgegeven, als parkrand langs groen.

Op enkele plekken in de groene rand zijn buitenfitness-toestellen opgesteld.

impressie: TPAHG architecten

Sfeerimpressies centrale weide als speelveld

Sfeerimpressies basketbalpit en Outdoor fitness

Logiesgebouwen in het groen

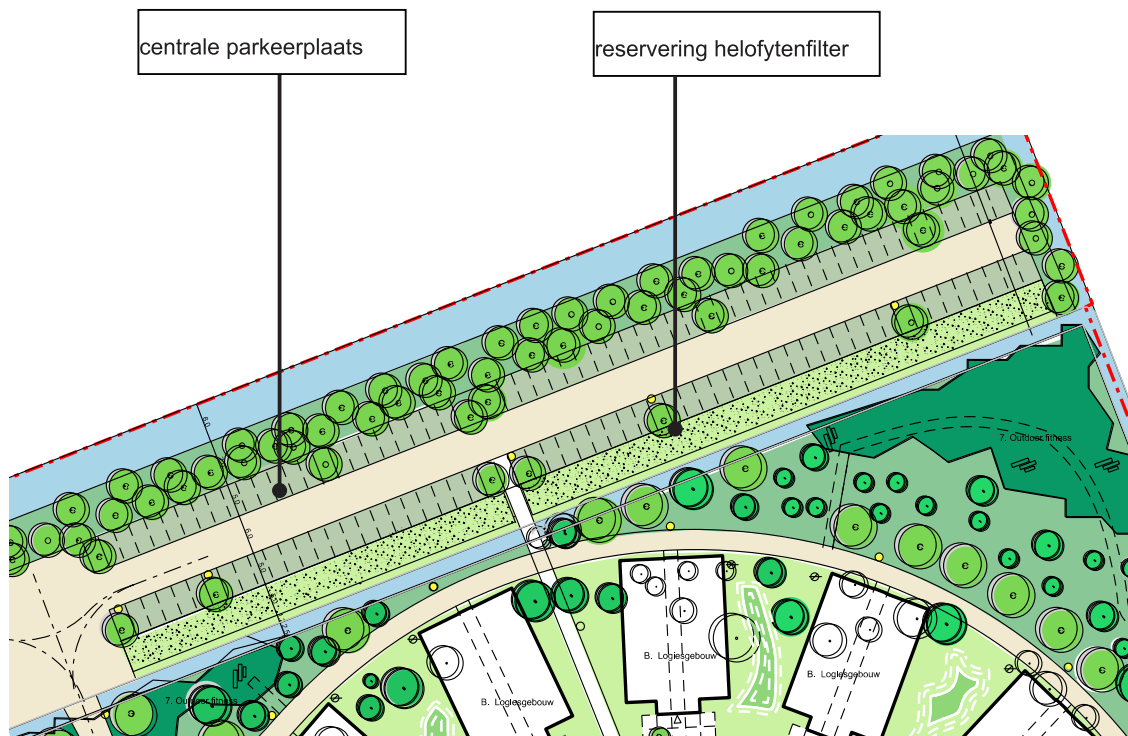
De logiesgebouwen liggen in een groene zoom, als transparante overgang tussen speelveld en windsingel. Tussen de gebouwen is de ruimte zoveel mogelijk vrij gehouden van hoge beplanting, met uitzondering van bestaande waardevolle bomen. De ruimte functioneert als onderdeel van de waterhuishouding in het gebied, en is ingericht als wade met lagere beplanting.

De logiesgebouwen hebben een entree aan de zijde van het speelveld. De halfronde vorm van het terrein is geaccentueert met grasachtige beplantingen, met aan de zijde van het gebouw een informele zitgelegenheid en een eenvoudige verharding. Elk gebouw heeft zo z'n eigen beschutte plek.

impressie:TPAHG architecten

Sfeerimpressies huisvesting in zoom

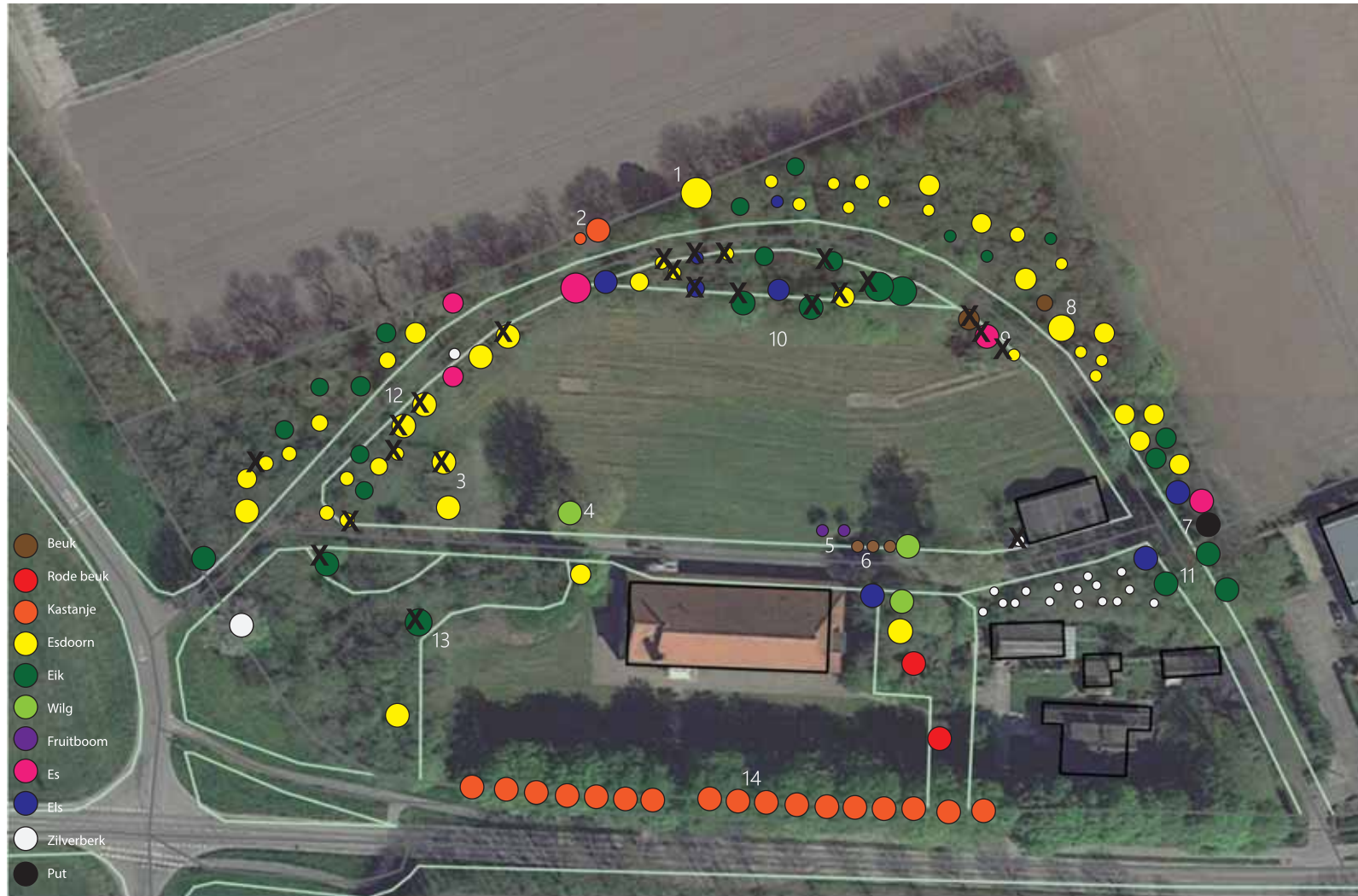
Parkeren op het achterveld

In achterliggend agrarische gebied wordt , aansluitend op het bestaande erf, een centrale parkeervoorziening gerealiseerd. Het parkeerterrein is 'groen' ingericht, met waterdoorlatende verharding. Langs de bestaande sloot ligt een reservering voor een toekomstig helofytenfilter. In de toekomst versterkt dit filter de ruimtelijke structuur van de plek.

'Groen' parkeren op centrale parkeerplaats

Bestaande groenstructuur

Inventarisatie bestaande bomen

Versterken groenstructuur

Er zullen 24 bomen worden gekapt ten behoeve van de realisatie van de logiesgebouwen, terwijl de bestaande boompartijen aan de achterzijde zullen worden verdicht met nieuwe aanplant.

1 Wilg

2 Kastanje

3 Esdoorn

4 Wilg

5 Fruitboom

6 Beuk

7 locatie put

8 Esdoorn

9 Es

10 Randbeplanting:
Es, Els, Eik

11 Eik

12 Esdoorn

13 Eik met klimop

14 Kastanje

Beplantingsplan

Beplantingsplan

Nieuwe en bestaande windsingel

dichte aanplant met bomen en struiken volgens karakteristiek boerderijerf

minimaal 6 meter breed

na enkele jaren uitdunnen

bestaande windsingel waar nodig aanvullen na inrichting

streekeigen erfbeplanting

hoofdhoutsoort: bomen die snel uitgroeien tot forse windkeringen, zoals eik, esdoorn, populier en zwarte els

struikvormers: hazelaar, Gelderse roos, vedesdoorn, haagbeuk, beuk, vlier, lijsterbes, krenteboom, meidoorn, sleedoorn

hoofdhoutsoort komt overeen met beplanting omliggende wegen

museumtuin

gras, zo nodig opnieuw ingezaaid

witte rozen, verschillende variëteiten (hoogte, grootte, bloemvorm etc.)

kruidentuin / moestuin

beukenhaag langs tuin, ca. 1,50 m aan wegzijde

inrichting tuin in overleg met gebruikers/bewoners

afrastering dieren

frans eiken hekwerk rond terrein

verdere inrichting in overleg met bewoners

vaste planten - wadi

gazon, ingezaaid

vaste planten, ca. 11 stk / m²

vast planten - border

enkele meerstammige berken of krentenbomen

vaste planten, ca. 11 stk / m²

gemengd wild met grassen, meerseizoenen

overig (waaronder reservering helofytenfilter)

gazon, ingezaaid

Materialenlijst

Materialenlijst

Verharding, klinkers

rijbanen
gebakken klinkers, waalformaat, getrommeld of vergelijkbaar materiaal, beton bezand
kleur: gemeleerd, Brons of Novoton (Wienerberger) (passend bij uitstraling gebouwen)

NB calamiteitenroute indien mogelijk in halfverharding
indien klinkers noodzakelijk, aansluitend bij oorspronkelijke pad

Terras museum

Belgisch hardsteen, vlak
antraciet

Expositieruimtes, scherven

Ardenner leisteen, grijs

Halfverharding

overrijdbaar
Stabilizer
ecoDynamic
Ijsselmix

Graskeien

Graskeiblokken GVB-75
45x45 cm

Verlichting

nader uitwerken

Putten

nader uitwerken, volgens afspraken

Vuilcontainers

nader uitwerken, volgens afspraken HVC

Zitelementen

Struyk Verwo Infra
Solid
beton
donkergrijs
zithoogte 45 cm

Speeltoestellen

in overleg met bewoners/gebruikers

nb. basketbalveld dempend asfalt oranje

